

REMITINUS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 11(44)

1991 m. birželis

Povilas VITKEVIČIUS

Nukryžiuotoji Lietuva

Nuo mūsų šauksmo skaldos kalnų uolos,
Nuo verksmo verčias marių sietuva;
Nužeminta po Tavo kojų puola
Rūsti Rūpintojelių Lietuva...

Birželio 14-oji kiekvieno lietuvių širdyje sukelia staubingus prisiminimus, panaklus į baisių valkystės sapną. Prieš 50 metų prasidėjo mūsų rairos ir darbštios tautos genocidas - masinis ir brutalus geriausią Lietuvos sūnų ir dukrų naikinimas. Lietuva patyrė didžiulę netekį. Ši kraujuojanti tautos žaizda neišgydoma. Gedulo ir Vilties diena pati tragedija ilgoje Lietuvos istorijoje. Prisimindami šią dieną, turime apie daug ką pagalvoti ir pamastyt.

...1940 metų vidurvasaryje niekas nė nesapnavo, kad birželio 15-oji mūsų tautos istorijos ratą ilgiems dešimtmiečiams pasuko Čingischano epochos link. Ta dieną mūsų ramų ir taikų kraštą užplido Kremliaus atsiusi pulkai. Lietuva atsidūre visiškose stalininių musikaltelių valioje.

Visa, kas buvo sukurtą per ilgus šimtmečius, be jokio galičečio ir atodavos buvo naikinti. Paneigtos ir sutryptos net paprasciausios, visame pasaulyje pripažintos žmogaus teisės - teisė sakyti tiesą, išpažinti tikėjimą, teisė į nuosavybę ir kt.

Lemiamą vaidmenį šloje kruvinoje mirties puotoje vadino vadinamoji "troika" ir OSO (osoboje sovečanė). Jų sprendimas buvo galutinis ir be apeliacijos - "sušaudyti" arba 25, 15, 10 metų katorgos.

Atsirado naujas, iki šiol dar nežinomas juridinis terminas "liaudies priešas", pagal kurį bet koks asmuo be jokio teismo turėjo būti sunaikintas, dažniausiai tyliai, niekam nežinant.

Jau pirmomis okupacijos dienomis Lietuvoje prasidėjo masiniai represijos - tautos genocidas. Vykdymami Kremliaus musikaltelių nurodymus, Lietuvos saugumo aukštajei pareigūnai A. Sniečkus ir A. Guzevičius (vėliau tapę literatūros "klasiku") skubiai parengė viena už kitą žiauresnių represijų vykdymo planus, pagal kuriuos iš Lietuvos turėjo būti ištremta trys ketvirtadaliai gyventojų. "Bus Lietuva, bet nebus lietuvių", - vėliau nuolat kartojo VPK (b) Politinio biuro narys Lietuvių Michailas Suslovas. Jis tikrai žinojo, ką kalba!

Atvira lietuvių tautos genocido akcija prasidėjo 1941 metų birželio 14-16 dienomis masiniu žmonių tremimu į negyvenamus SSSR rajonus. Iš atrastų važtarščių, parengtų sovie-

tinių pareigūnų, matyti, kad tomis dienomis Naujosios Vilnios stotyje buvo suformuota 19 didžiulių ešelonų (871 vagonai). Jie visi buvo skirti gyvuliams vežioti, o tada juose be vandens, be maisto ir be oro keliavo į tikrą mirtį geriausiai mūsų tautos sūnūs ir dukros.

Skaičiuojant, kad į vagoną buvo sutalpinama vidutinėskai po 50 žmonių (pagal senųjų geležinkeliečių ir tremtinių liudijimą) per tas tris dienas iš Lietuvos buvo ištremta daugiau negu 43,5 tūkst. niekuo nenuiskaltusių asmenų. Realus to meto tremtinų skaičius yra didenis, nes į vagonus dažniausiai buvo sugrūdama po 60 ir daugiau žmonių.

Šių neginčiamų faktų šviesoje tiešiog juokingai atrodo buv. LKP CK Partijos istorijos direktorė Vanda Kašuskienė teiginy ("Tiesa", 1988 05 21), kad tomis dienomis tebuvo išvežta vos 12,5 tūkst. gyventojų (7439 žmonos). Taip pat kartoja kolaborantė Mykolas Burokevičius ("Literatūra ir menas", 1988 07 16). Dar vienas "istorikas", Kruvinojo sekmaciencio įkvėpejas ir organizatorius Juozas Jermašavičius bando visus išlikinti, kad 1941 metų birželio 14-16 dienų baisiuis tautos genocidas tebuves tik labai humaniškas kai kurių asmenų "perkėlimas į tolimesnius Tarybų šalių rajonus" ("Tiesa", 1988 04 30). O juk tas "perkėlimas" - tai tremtis sunikiems katorgos darbam be jokio teismo ir bausmės termino. Tai buvo iš anksto suplanuotas fizinių žmonių sunaikinimas nuvežiant juos į negyvenamus plotus prie Laptevų jūros, į "amžinojo išalo žemę". Visa tai - gryniausias genocidas, kurį vykdė tiekraudonieji, tiek ir rudieji rasistai, lenktyniaudamai tarp savęs išradinumu žudymo ir naikinimo mene.

...Dar nespėjo išdžiuti lietuvių akyse ašaros ir arvesti ištremtųjų sodybose židinių šiluma, kai naujos kančios skaudžiai palietė mūsų tautą.

Nuo seniausių laikų kiekvieną sekmaciencį po Šv. Mišių tikintieji sulaupe giedodavo gražią giesmę - "Nuo maro, bado, ugnies ir karo gelbékumus, Viešpatie". Ir įvyko neįtikėtina: du baisiausiai pasaulyje piktadarybių vykdymojai, tik valkar pasidaliję Rytų Europa, susiklido tarp savęs mirtinoje ir žūtūbinėje kovoje.

1941 m. birželio 22 dieną prasi-

dėjės karas atnešė lietuvių tautai daug skaudžių ir labai sunkių išbandymų. Besitraukianti sovietų kariuomenė, ypač NKVD padaliniai Lietuvoje pradėjo neregėtą žmonijos istorijoje terrorą. Amžiams išliks šurpūs vaizdai iš kruvinosios vampyrų ir sadistų puotos Rainių miškelyje, Pravieniškėse, Panevėžyje, Zarasuose, Ukmergėje, Petrašiūnuose, Budavonėje, Skarušiuose, Rokiškyje, Papilėje, Raseiniuose ir kitur.

Ypač skaudžiai sovietinės represijos palietė Lietuvos Katalikų Bažnyčią.

Jau pirmomis okupacijos dienomis mokyklose ir gimnazijose buvo pa-naikintas tilkybos dėstymas, uždrausti katalikiški žurnalai ir laikraščiai, susabdytas knygų leidimas, nusavintos katalikiškų draugijų ir organizacijų bei vienuolyňų spaustuvės, vaikų ir senelių prieplaudos, ligoniinės, uždarystos visos katalikiškų mokyklos ir gimnazijos, uždrausta visų religinių organizacijų veikla.

Buvusiam Vytauto Didžiojo universitete vienas markisimo-leninizmo kursas skaitantis "profesorius" Eksilmingas pareiškė, kad didžiausiai komunizmo stabdžiai esą trys - religija, privati nuosavybė ir šeima. Tad šiuos tris stabdžius reikėjo kuo greičiausiai sunaikinti. Tai buvo daroma labai operatyviai planingai.

Visi kunigai ir vienuolai buvo išraižyti ypatingon saugumo įskaiton. Lietuvos NKVD komisaro pavaduotojas Gladkovas 1940 m. spalio 2 dienos labai slaptu įsku pavedė visiems dvisiškiams ir vienuoliams vesti specialią kartoteką. Prasidėjo kunigų ir vienuolių areštai.

Genocido politika savo apogėjų pasiekė 1944-1953 metų terorizmo akcijomis. Per šį pirmajį pokario dešimtmetį Lietuvos stalininiai nusikaletėliai organizavo net devynias stambias lietuvių deportacijas į Sibirą, kurių metu buvo ištremta 480 tūkst. žmonių (A. Darmušis, "Lietuvos gyventojų aukos ir nuostoliai Antrojo pasaulinio karo ir pokario 1940-1959 metais", V. 1990).

Buvo uždaryti visi vienuolynai, daug bažnyčių, griežtai uždrausta vaku katekizacija, religinės procesijos, net skambinimas varpais ir lankymas parapijų.

Daugiau kaip 300 Lietuvos kunigų atsidiūrė Sibiro katorgoje. Nepaisant baisių represijų ir terroro aktyų, lietuvių tauta išliko gyva ir pilnavertė. Ji tai įrodė viso pasaulio žmonėms 1991 metų sausio 13-osios naktį.

Laisvės ir tiesos troškimo niekas nepajėgė mumyse užgimiauti. Dėl šio švenčiausio dienos mės pasiryžę aukotai net brangiausiai turtą - gyvybę.

Tokia yra visos Tautos valia.

Jau 50 metu nuo tos baisios dienos! Ministrai, valdininkai, kariškiai, profesoriai, mokytojai - visas Lietuvos inteligentijos žiedas buvo grūdamas į kalėjimus, tremiamas į Sibirą. Su žamečiais vaikais, senais tėvais, ligoniais... prie Laptevų jūros... Tik stebulokė deka nedaugelis liko gyvi. Matyt, Dievas norėjo, kad tą baisią tiesą sužinotų pasaulis.

...Tris paras klaidžiojau pūgoje - nemigus, nevalgius. Išgelbėjo manę tuo mirties Bronius Valaitis, paklydes su manimi. O paskui manę teisė už pravaikštą. Tai bent!

Galėjome pasirauktis į Vakarus, bet tėvelis nesijautė kaltas. Deja, 1941 m. birželio 14-oji mūsų buvo lemiamą Smarkus beldimą, kareivai, krata. Tėvelis kelias valandas išsėdėjo iškel-

Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos septintojo simpoziumo dalyviai p. Vanda ir Vytautas Šliūpai - mūsų laikraščio bičuliai ir rėmėjai.

Gegužės 31 d. p. Vytautas Šliūpas lankėsi "Tremtinio" redakcijoje ir domėjosi mūsų laikraščio bei knygų leidby.

Gegužės žiedai Bernardui Brazdžioniui, 1991 m.

Edmundo KATINO nuotraukos

Jurgis OKSAS

Paskutinės raudonojo velnio konvulsijos

Lietuvoje vėl karas. Karas niekiškas, pasalumiškas, keritingas. Karas su šlykčiai užduotimi - išprovokuoti ginkluotą atkirti ir dėl jo apkaltinti Lietuvą. Karas, kada iki dantų ginkluotos OMON-KGB banditų gaujos degina multinių pastatus ir tyčiosi

į beginkių pasienio tarnybos vyrių. Niekių nakties šakalai žino, kad Lietuvos kariams kol kas griežtai išsakta neatsakyti ginklu į provokacijas. O Pugo-Kruickovo-Jazovo chunta stengiasi paslepinti savo plėtrijų šunų musikaltimus.

(Nukelta į 3 ps.)

sudužo.

1942 m. lapkričio 4 d. Sverdlovsko kalėjime buvo sušaudytas tėvelis, 1952 m. vasario 26 d. Jakutsko mirė mama. Tik po 37-erių metų jos palaikus parivežiai į Lietuvą.

Po 18 metų tremties mudvi su se-sute grįžome į Lietuvą. Ir vėl kryžiaus kelias. Mes ir čia "tremtinės".

Tolimose salose prie Laptevų jūros stūkso vieniši kryžiai, jūra skalauja tremtinijų kaulus. Mūsų sala Mys Mastachas vėl tapo negyvenama, tarsi laukų naujų aukų.

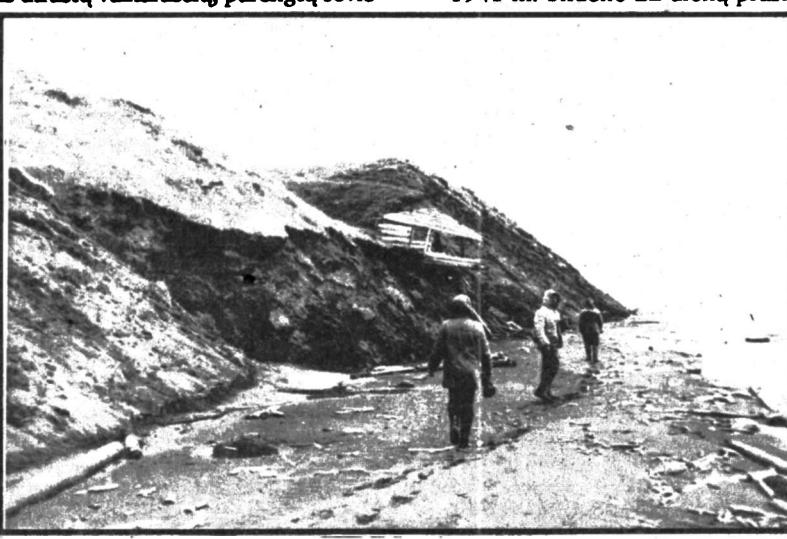
Mes, like gyvi, niekada nepamiršime to baisaus jubilejaus.

Jurėt PAPEČKYTĖ-KATALYNIENĖ
Nuotraukoje:
Mys Mastachas, 1989 m.

Baisusis jubillejus

mostu NKVD seržantas susižérė juos į kišenę.

Mums nieko pasilipti neleido - sakė, atsius giminės pagal sąrašą. Tik vienas kareiviukas tyliai pasibzdėjo - "beri po bolše". Liko savo namas, baldai, knygos - viskas. Gyvenimas

1991 m. birželis

TREMTINYS

2

Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai
Lietuvos Respublikos Ministrų Tarybai
Jo Eminencijai Kardinolui Vincentui Sladkevičiui
Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo
ministriui D. Kuoliui

KREIPIMASIS

Kiekviena tauta turi tik jai vienai
tin brangias vietas. Mums, lietuviams,
tokia vieta yra nedidelis Žemaitijos
miestelis - Kražiai. Ilgus metus Kražiai
buvo vienos Lietuvos mokslo ir kultūros
Švyturys. Čia 1570-1740 m. veikė
garsioji Žemaičių kunigų seminarija;
čia 1614-1844 m. švietimo spindulius
skleidė tėvų jėzuitų Škurtosios Kolegija.
Joje dirbo garsus poetas Motiejus
Kazimieras Sarbievijus, kunigas Jé
zuitas, rašė eiles lotynų kalba. Jis
buvo vadintinas Šiaurės Horacijumi.
Šia jėzuitų kolegija baigė arba joje
mokėsi daug žymų mūsų kultūros
veikėjų - Simonas Stanevičius, Dionizas
Poška, Liudvikas Jucevičius, Antanas
ir Jonas Juškės, Aleksandras Fromas,
Gužunis, diplomatas, etnografas ir g.
o grafas Jonas Vitkevičius ir kiti.

Dar Vytauto 1416 m. iškartojo pa-

rapijojo klebonavo prof. Petras Roy
zijus, poetas, humanistas, teikininkas,
padėjęs rengti Lietuvos Statuto antrąją
redakciją. Čia kurį laiką dirbo kanau
ninkas Mikalojus Daukša.

Tačiau labiausiai Kražių vardą iš
garsino įvykis, visame pasaulyje ži
nomas "Kražių skerdynių" vardo. Tai
Įvyko 1893 m. Kražiečiai - vyrai ir
moterys - jėga pasipriešino 300 žan
darų brutaliai jėgai, kai šie atvyko
uždaryti Kražių bažnyčią. Kruvinu
susirėmimo metu nuo žandarų kardų
ir šautuvų kulkų buvo sužalota ir už
mušta daug moterų, vyrių, senelių,
tačiau bažnyčia buvo apginta. Kražiai
ir jų gyventojai amžiams tapo lietu
viškių drąsos, atakumo, tvirtumo,
o svarbiausia, ištikimybės Dievo mėlei
simboliu.

1993 metų lapkričio 22 dieną visa

Lietuva minės Kražių skerdynių 100
metų sukaktį. Šis įvykis bus jamžintas
menišku paminklu, statomu prie kra
žiečių taip narsiai apgintos bažnyčios.

Kreipiamės į Lietuvos Aukščiausia
siosios Tarybos deputatus, Ministru
Tarybą, kultūros ir švietimo minis
teriją, Lietuvos vykupų Konferenciją:

1. Sudaryti bendrą koordinacinę
komisiją šios reikšmingos datos pa
minėjimui;

2. Parengti programą, kaip pam
nėti šį įvykį mokyklose, bažnyčiose,
organizacijose, spaudoje;

3. Lapkričio 22 dieną visose mo
kykllose organizuoti Kražių skerdynių
paminėjimą, tą dieną įvykiaus siejant
su sausio 13-osios nakties skerdynėmis.

4. Minint 100-iasias Kražių sker
dynių metines, paskelbti viešą konkursą
geriausiai pjesei, apysakai, tele
filmui, konkurso sponsoriais pakvie
čiant Respublikos imones, kooperatyvus,
organizacijas.

Kreipimasis priimtas visuotiniame
susirinkime.

Kauno Žemaičių bendrijos
pirmmininkas
Z.ŽUKAUSKAS

Stalininio teroro auką - savo tėvelį
gerai prisimenu. Anio savo likimą tė
velis papasakojo daug, tačiau visko
neišpasakosi.

Pasak tėvelio, mano senelis Antanas
Rimaila netoli Mažeikių turėjo
nedidelį dvarą. Aktyviai dalyvavęs
nacionalinėmis lietuvių tautos iš
vadavimo judėjime, rėmęs kūrygėlius,
teikęs paramą ir prieiglobstį carizmo
aukom. Caro baudėjų ir valdininkų
buves suimtas, konfiskuotas visas tur
tas, atimtos pilietinės teisės, ir iš
tremtas su šeima, kur abu tėvai ir mi
re. Tėveliui pavyko baigti keturias
gimnazijos klases. Gerai mokojo rusų,
lenkų, latvių kalbas. Su broliu Eduardu
patyrė daug vargo ir nepriteklį.

1918 m. paskelbus Lietuvos Ne
prieklauso mybę, tėvukas Jonas Rim
aila savanoriu išėjo ginti Tėvynės.
1919-1920 m. dalyvavo visuose Lie
tuvo kariuomenės mūšiuose su bol
ševkais, lenkais, bermontininkais.
1920 11 01 mūšiuose su lenkais prie
Vilniaus buvo sužeistas. Tarnavo LDK
Vytauto pėstininkų pulke. Turėjo pu
skarininkio laipsnį. 1923 m. savanoriu
dalyvavo Klaipėdos sukilime. Demo
bilizuotas 1924-1929 m., tarnavo Kre
tingos apskrities Salantu valstyje po

Mūšiuose su lenkais sužeisti Lie
tuvo savanoriai: sedi puskarininkis
Jonas Rimaila, kitas (nežino
mas), 1920 m.

Tokį pamenu savo
tėvą Joną Rimailą

lėjios nuovadojo policininku. Pas
traukės iš tarnybos policijoje, apsig
veno netoli Kretingos gautame sklype
ir sunkiai, vingaringai vertesi. Iš karo
tarnybos metų buvo gerai pažistamas
su buvusiu Lietuvos prezidentu A. Stul
ginskui. Nepriatė mano tėveliui Jonas
Rimaila 1940-1941 m. nekalėjė žmoni
nių areštams. Suimtu giminui ir ar
timu prasomas ne kartą jis rašė pa
reikiamus Tarybų valdžios organams.
Deja, viskas liko be rezultatų. Sunku
šiandienių pasakyti, gal tuo pasirašė
ir sau nuosprendži. 1941 06 14 anksty
rūtą NKVD valdininkai, nepateikę jokio

kaltinimo, areštavo tėvuką. Išsivedė
ir grįžti į Lietuvą jam nebebuvo lemta.
Penkiasdešimt metų ši areštą dengė
paslaptis. NKVD archyvai tylėjo. Atne
nieko nežinojo. Tik 1990 10 12 tėveli
reabilitavo. Paaikėjo, kad be teisimo
ir nepateikus jokio kaltinimo tėvelis
kalėjo Permės ypatingo režimo lage
ryje. (1990 11 01 archyvinė pažyma
Nr. 5/3). Rašoma, kad mirė 1941 11
06. Tačiau yra duomenų, kad buvo
sužaudytas, kaip daugeliis Lietuvos
kareivių, karininkų, buvusių Lietuvos
savanorių. Ypač tu, kurie 1919 m. ko
vojo ir dalyvavo kovose prieš bolševi
kus.

Tragiškai susisiekė ir mano dėdė
Eduardo (tėvelio brolio), Lietuvos ka
riuomenės savanoriu 1919-1920 m.
mūšių ir 1923-ųjų metų Klaipėdos
krašto sukilimo dalyvio likimais. Dėdė
Eduardas Rimaila 1924-1940 m. Lie
tuvo karo aviacijos lankūnas. 1940 m.
atleistas iš karo tarnybos kaip nepati
kimas okupacinei valdžiai.

Tačiau 1945-aisiais pabaikiamas
iš sovietinė armija. Dalyvavo Kara
liaudžiaus (Kalingrado) kurtme. Buvo
sužiestas. Pergalės diena 1945 05 09
sutiko karo ligoninėje. Nuaidėjus per
galė salutui, ramybės nebuvė. Enka
vedėtai iš areštavirto pritaikė išlūdnai
pagarsejusi 58 str., nuteisė ilgiems
metams kalėti. Mordovijos ir kituose
Stalino lageriuose išgyveno vius lage
rių bausmus. Grįžo palaužta sveikata
ir netrukus mirė.

Tokie Lietuvos kariuomenės sa
vanorių - man artimū žmonių likimai.

Vytautas RIMAILA
KRETINGA

Lietuvos karo aviacijos lankūnas
Eduardas Rimaila

Busilių ežero pakrantėje

Tai įvyko 1945 m. vasario 4 d.
Svenčionių raj. Busilių kaime, prie
pat ežero.

Anksčiau rytą, vos brėkstant, skre
bu gauja iš Ceikinių valsčiaus septyniai
i roges pakinkytas arklias žalio greit
tumui apsupo mūsų kaimą. Pasistatę
kulkosvaidži tarp dviejų šimtamečių
kievų, pradėjo šaudyti į bėgančius
beginkius mūsų kaimo jaunus virus.

Sventas mūsų Busilių ežeras ir be
lapiai krūmai neišgelbėjo nuo kulkų.

Pirmajį kulkos pakirto Kazimierą
Sustiką, gimusį 1914 m. Pataikė į ko
jas. Pasiviję sadistus skrebai smog
sautuvu durklu į burną, paleido auto
matu serią į kaktą. Amžinai nutilo
paprastas kaimo artojas - mano dėdė
(tėvo sesers Malvinos vyras).

Antroji auka - Stanislovas Garia.
Ejo rankas škėles, mat turėjo Amerikos
pilietybę, buvo gimus Cītagroje 1916
m. Šovė į smilkinių paguldė amžinai.
Liko žmona Stasė ir trejų metukų sū
nus.

Trečiasis - Antanas Bukevičas (mano
dėdė, tėvo brolis ir krikstatėvis) buvo
pasisilėps už pirties. Sautuvu durklu
perverė į dešinės rankos riešą. Ir
šiandien matau kraują lašus. O jis ir
anksčiau buvo ragaves kulkų krikštā.

1939 metais buvo mobilizuotas į bal
talenių kariuomenę ir dalyvavo mū
šiuose prie Censtakavos. Turbūt tik
stebuklinga Dievo motina ji tada iš
gelbėjo - turėjo ant kakklo Vilniaus
Aušros vartų Dievo motinos medalėlę.
Atkėsė ji tada volkietių kareivai san
tarai iš grūvėsių vos gyvą. Patikrinę
dokumentus ir nustatė, kad lietuvis,
paleido namo. Partėjo visai išsekės,
parazitų apninkės.

Ir stai koks likimas. Atnisveikin
damas pabučiavo mane savo šaktomis
lūpomis. Edvardą, Jurėną skrebai pa
ėmė iš tvaro ir septyniolika dūriais su
badė prie gretimo Liupiškės dvareljo
svirnelio. Taip žuvo nekalti Busilių
kaimo vyrai. Tą kruvinajį sekmacių
Ceikinių parapijoje nuo okupantų kru
vinų rankų žuvo 36 dorų lietuvių.

Po to ketverius metus mes slaptė
mės nuo tremties į Sibirą. Tėvas mirė
1948 m. išprotėjės, nes skrebai Ceik
niuose buvo smarkiai sudaužę galvą
automatu buože. Motina labai ligota,
norėtų gauti geresnių vaistų iš "Carito".
Aš pats labai norėčiau jėti į tremtinų
sajungą.

Valentinas BUKÉNAS
ŠVENČIONYS

Savi
žudys

Iš atsiminimų ciklo
"Atnikltinimo deka"

prisitirpdiu apie pusę dubens van
dens, jis pasiūdžiai ir pasiūpiai po na
rais. Vakare, visiems sumigus, persi
pjaušius kairės rankos veną ir ikišiu
ranką į tą drungną vandenį, - kraujas
nutekė, ir viskas. Mano sąskaitoje
beikė dvi try valandos. Tada sugalvojau
savo planelį šiek tiek pakoreguoti:
pasiūkiau tautieri Sigitą Avietyną
nuo Marijampolės, susėdome abu ant
mano gudoli, ir papasakoju, ką esu
nutarus. Prašau, kad sugrižę į Tėvynę,
jei dar ras ką nors iš mano namiškių,
papasakotu, jog mane ne stalinietė
nužudė, o aš pats - nes nenorėjau bū
ti jėms darbiniu arkiu. Bandė jis ma
ne perkaubėti, o aš jam: "Viskas veitui,
Sigitai, nutarius tvirtai, ir kaičiau nebūs.
Kazlų Rūdų žinai, o mano pavardę
nesunku įsiminti, tad įvykdyk mano
prašymą". Pavažinau jį rūkymu, už
sitraukiau ir aš kuo giliu. Taip mud
viam berūkant, nei iš šio, nei iš to aš
pradėjau verkti. Prieš akis lyg ekran
prabėgo gyvenimas, artimųjų veidai,
vaikystės kryžtavimai, jaunystės iš
daigos. Viskas, kas buvo, praetin nu
klaipėdai.

Jeronimas ČIBIRKA
KAZLŲ RŪDA

1991 m. birželis

TREMTINYS

3

Nijolė RIMKIENĖ
Partijai

Mums nereikia jūsų atgailos -
Teatleidžia Motina - Tėvynė,
Klaupkitės prieš žemę Lietuvos,
Kurią daugsyk išdavėt pamynę...

Klaupkitės prieš kryžių pakelius,
Kuri griovet, Širdimi aptermę,
Ir ieškodami sau geresnės dašos,
Dovanojot priešui mūsų žemę.

Klaupkitės prieš kaulus tremtinį,
Prieš Rainių miškelio siaubą nyk,

Prieš kaijones Lietuvos vaikų,

Kur pasauli išblaškyti liko...

Klaupkitės ant miesto akmenų,
Kur dar dega brolių krauso žymės,
Klaupkitės prieš neviltį dieną,
Kuriuos buvo daug kai pastutinės...

Nejpratej niekam lenkt galvos,
Tiktai tyčiotis, įsakinėt ir teisti,
Klaupkitės prieš žemę Lietuvos,
Ji viena tegali Jums atleisti...

tė gelbėti nelaiminguosius ir patiemus darytis, kur sprukti.

Tai tolita Nijolės valystė. Sunku beatmanti, kaip Markauskai su dvieju nedideliais vaikais atsidūrė pas kumigą netoli Ražės. Buvo rudo, karas pačia. Daugelis traukosi į Vakarus, bet Markauskai atsisakė. "Mylėkim Dieva, Tėvynę ir Tėvus", - pasakė tėvas.

Valdžia atėmė 15 ha tėvu žemės. Viena ranka atėmė, kita davė - būsit naujakuriui. Uždėto pyliaus. Tėvai iš paskutinių išgalų Nijolytei samdė mažą kambarėlį Mosėdyje, pas davatkėles, ir leido mokyti.

Koks ten mokias, kai kasnakta aplinkui susišaudymai, sodybų deginimai, suėmimai, tardymai... Vienus krovės sumeta miestelyje po kryžiumi ir atvaro mokinius pasižiūrėti, kitus nukudytuočius klubė žarvoja... Taip prabėgo treji metai. "Tavo tėvus veža", - staiga žinia gegužės 22-ąja. "Bėgam!" - Kaip kirvių kerta draugė. O kur? Geriausia pasišakėti pas tėtį. Apeistoj, bet nei ligam. Įgriuvo enkvedistai, viska aukštyn kojom apvertė, pasiglemžė sąsiuvinius ir išvežė Nijolę į Klaipėdą.

Tardydavo tik naktimis. Aplinkui kelkmai smūgiasi, dejanės. Nijolė nemusė, gal todėl, kad ji buvo labai smūgintė sešiolikmetė, gal todėl, kad įkalčių užteko. O visi įkalčiai - eilėraštiai apie Nepriskausomą Lietuvą ir neskaitomus okupantus. Po 3 mėnesių

laikės dokumenta. Ir Nijolė vėl tapo tremtinė. Vėl veltiniai, vatinukas ir darbas nuo tamso iki tamso. Genėdavo medžius, o po darbo, jaunimui susibūrus, skaičiodavo savo eilėraštius. Kartą po tokios vakarėnės émė ir pasipirdo Rimantas.

Sulaikė gržtant žeminininių senovės sodyba Giesmuose. Susmukė pastatai, kryžius liejame nuvirktes, aplieistas sodas. Teko užmerkti aikis, prislopinti ašinimų ir traukė...

Nepavyko įsikurti ir Palangoje, kur prieš karą buvo Markauskų vašamamis. To namėlio ne tik neatidavė, bet ir baudas émė dėti, kad nepriregistruoti gyvena. Tėvas sužinojo, jog Latvijoje apeistojy buvės tremtinys Drusnės. Išvaliavo iškloti ir parvyko latvišku sunkvelėjimui. Susimėtė raikančius senieji Markauskai ir jaunieji Rimai išbraudė į Mazgramą. Vėl tremtinis - šeštas metų kaimynų žemėje.

Tyliai gyveno, tik karts nuo karto nedažnuodavo, pagrodavo akordeonu. Kaip tycia, dulkros vis dažniau naminė latvišku siūlyma. Sėdi Nijolė prie popieriaus lapo ir visą spradyt? Ranka kaustė TEH duotas žodis - "nerašyti". Ir sieleje tvenkėsi eilės. Giliai, kad svetimai aikis neįžvelgtu, austis nemuristu. Negi svarbu, kad neužrašytos - svarbiausia, kad jos yra. Žiurėk, ateis diena, ir išsiverš.

1966 m. Vidmantuose iškio direktorius Liudas Gūžė nutarė suburti chorą ir orkestra, o Nijolės brolis jam

Ši didelė pagarbe šiandien minime Vytautą Mačerną. Gimęs prieš 70 metų

- 1921 m. birželio 5 dieną Šarnelėje, Plungės valsč. Studijavo Kauno ir Vilniaus universitete anglų kalbą ir filosofiją. Savo kūrybą spausdinino katalikiškoje spaudoje. Išėjo keli pomirtiniai poezijos rinkiniai - "Vizijos" (Roma, 1947), "Poezija" (Čikaga, 1961), "Žmogaus apnuoginta ūždis" (Vilnius, 1970), "Po ūkanotu nežinios dangum" (Vilnius, 1990).

Aristotelinė artilerijos sviedinio skeveldra 1944 m. spalio 7 dieną nutraukė šio, vos 23 metų žaūlungs įtariuolio gyvybę. Tai įvyko prie Žemaičių Kalvarijos, kur ant gražaus kalnelio jis ir palaidotas.

Didelėje 13 vaikų šeimoje būsimasis poetas buvo antruojas. Motina tikėjosi gimstant dukrytę, o giminė sumušė. Tai pirmas tragikos poeto lemės ženklas - jis augo be motinos meilės. Visa jo laimė - šiuo bičiulystė su seneli, kurį jis vadino gražiu Senolės vardu. Jos meilė šildė poetą visą trumpą jo gyvenimą.

Nors Vytauto tėvai valdė nemažą dvareli, tačiau jam iš mažų dienų teko patirti piemenėlio dalia, o gimnazijoje ir universitete pelnyti duoną privačiomis pamokomis. Nuo mažens jis iprato žiurėti į saulę, žvaigždes, atgimstančios gamtos stebuklą, į kaičiunių darbus dirbančius žmones. Cia formavosi poeto pasaulėvaizdis, turtingas naikiniamų tautinės kultūros lobiu.

Jau nuo mažų dienų jis išskyrė iš savo bendraamžių: megė tai, kas kitiemis buvo tolima, svetima ir nesuprantama. Jis dažnai aplankydavo keistą sapnai net vidury baigos dienos, neretai jis atsidurdavo vizijų pasaulyje. "Vizijos

Lemties pranašas

Iš mano tylėjimo
Tu moki daryti žodžius
Ir prakalbini tai,
ko aš nežinau, jog turiu...

Justinas Marcinkevičius

- tai mano dabartis, praetis ir ateitis. Be jų aš nieko neturiu, be jų aš nieko daugiau ir nenoriu". Vizijos (t.y. regejimai) dažnai įgaudavo apčiupiamą, realų pavidalą.

Vytautas Mačernis turėjo įgimta, labai retą Dievo dovaną - stiprų intelektą, žvalgumą, ateities nuspėjimą. Jo akiratis buvo be galio platus: jis domisi fizika, astronomija, skaito originalo kalba F. Ničės ir K. Jasperso filosofiją, F. Dostojevskio ir L. Tolstojaus kūrinus. Mokėjo septynias kalbas (vokiečių, anglų, prancūzų, italių, rusų, lotynų, graikų). Dar mokėsi hebrajų kalbą. Prof. V. Sezemanas jis rengė filosofijos studijoms Sorbonos universitete.

Jo kūrybos negalima vadinti iškojimui. Jis žinojo tiesą ir ją došniai skleidė poezijos posmuis. Jis pažino tikruosis reiškinii vardu, jų esmę. Jo kūryba - tai paslaptingos-praregėjimo akimirkos, suvokiant skaudžią tautos ateitį. Tai lemės intuicija. Jo kūrybos ašis - tai šviesas idealo ir realios kasdienybės sugretinimas. Ant jų sandūros tarisi ant skustuovo ašmenų balansuoja poetas. Jo kūryboje neraskime filosofinės painiavos, kuri užgizia esmę. Čia dingsta šorinis būžėjimas, tačiau kiekviename žiūrumi turi didžiulį dvasinės įtampos krūvi, kuris kiekvienu verčia susimąstyti, gržtai pačiam į save. Tada nejučia priartėti prie svarbiausio - prie pagrindinių žmogaus ir pasaulio filosofinių kategorijų.

Vytauto Mačernio poezija šiandien - tai atrama, padedanti suprasti tautos paskirtį, nurodanti ryšį tarp praeities ir ateities, ugdomi meilę Motinai Tėvynėi.

Povilas VITKEVIČIUS
1991 06 05

Vytautas MAČERNIS

VIZIJA-IV

(ištrauka)

Šiandien prisiminiau vieną nuotykį iš savo bundančios vaikystės metų, Ta tylų vasaros sekmadienį, keliausiu pro mus,
Kai ašen ir senolé - dviese -
Palikau buvom saugot ir dabol namus.

Didžiajam kambary, prie stalo, pievy, ežery, pelkynų gélémis papuošto, iš didelių maldaknygių senolé meldési, atsidūsėdama slapčia,
Ir ašen, supamoj kédéj sédédamas,
Ilgai stebėjau saulės langą grindyse.

Laukuos girdėjau vasaros vidudienio kvėpavimą -
Jaučiu, kaip jis ateina pas mane pro atviras duris
Ir lyg sapne matyto karaleitės pirštais
Lengvai paliečia kaktą, lūpas ir akis.

Tiktai staiga į mano langą krito paukščio išskėstu sparnų šešelis,
Pridengdamas man šviesų džiaugsmą ir svajas.
Aš suvirpėjau, puolau prie senolés.
Ir verkdamas kritau į jos rankas.

Patynus mano nuotykį, senolé prašė nebeverkt,
Nušluostė ašaras ir pažadėjo gint mane
Nuo paukščio, kurs, atskrisdamas iš tolimos šalies, pakarto spindulių pluoštus,

Sudarančius man šviesų saulės langą grindyse.

Ji saké man, kad galime svajot, tikét ir džiaugtis:
Yra pasauly tik jaunystė, saulė ir narmai,
O tolimus, nežinomų kraštų klijūnai, tie erdvėj paklydė paukščiai,
Čia žemėj lankosi retai.

Kaunas, 1940

"Klupau ir keliau, ir tikėjau"

Nijolė Rimkiene

Skambus Nijolės Rimkiene žodis. Jos "Kryžių kaina" dainuoja solistai Lina Urnikité ir Vladas Bagdonas, "Lietuva" - Nijolė Ambrazaitytė, "Kaledės" - Vygaandas Telksnytė. O autore - jokia garbi poetė. Seniai ji gyvena Vidmantuose miestelyje, tačiau sužinojau apie ją tik dabar.

- Laba žmonių moteritika, - porina užklausta praeivė, - ana nesled be darba. Tučiai dainingo ir visad linksmo.

Viduriausiai nama iekiuok, su dideli

vietrungiai.

Iš vieno kito karmino vinguriuoja dūmas, o Vidmantu ūždyje - kryžkelėje vėl né gyvos dvasios. Turbt neatsiklinanti salo žemaičiai: "Juo ankočiau apsišiuosi, tuo ilgesnę dieną turėsi". Nijolė randu su šiuota rankose. Po kalbis užtruko iki vėlumo.

Nijolės tėvas Mečislavas Markauskas iš stambiu ūždininku ūždėmos. Maskvoje baigės teisės mokslus, dirbo ūždėliuose advokatu, ūždėmona Liucija rūpinosi ūžduminiu ir ūždru, tvarke ūžd. Su pirmaja sovietine okupacija ūždėm užgrūtu nesalinėmis. Karas išgalbėjo nuo pirmųjų trėmimų, tačiau ir vokietciai nedavė ramybės. Vėlinės varomų rusų bėlaišvių ir nuplakinių ūždėjusiu ūždui ne tik kraupino ūždėlietus, bet ir ver-

atėmė iš Nijolės taip brangų asmenis

prasiratė turis taiemingo seserį - bėda, kad toli gyvenanti. "Tegu atskrausto", - pasiūlė direktorius.

Vėl giminėje. Dabar tik dirbtų dirbtų dirbt. Tik kad nestumdytu po kertes, vaikų neužgaujotų žodžiai ir akmeinėmis neapmetytų. Nėlio pase ir tos "paslapties", kuria išvyde viršininkai skanių šypstelėdavo: "Žiurėk, kur misių būta". L. Gūžė pagrasino piktoburniams, patikėdamas Nijolę už piniginę.

Vidmantuose gaminė trečioji dulkė. Ten pat išaušo ir ta 1988-ųjų diena, kai lyg viesulas pro kaimą pralėkė aplink Lietuvą skriejantį dviratininkui. Su virpino Nijolė ūžd, iš kurios ištaikėlio lyg krauso lašeliai eilėraštiai. Aidiu per Lietuvą nuskriejo išpažintis...

Šu jauniausia Rimkų dulkra ējo į link autobuso stotelės. Raimonda papasakojo, kad mamai vis repeticijos, koncertai, išvykos su Kretingos tremtinį kapela.

Snieguolė BALČIŪNAITĖ

VILNIUS

puolius, geriausiu atveju tik sukelia paniekinančią šypsena. Visuotinis ne pasitikėjimas atitraukia sovietams paskutinį šansą atitolinti nešvengiamą kračha.

Todėl šiandieninių pasaulio politinių realijų kontekste nepaskelbtu sovietų karos veiksmus prieš Lietuvą ir iš ūždū SSSR genčiabu viršininko M. Moisejevo reikalavimą tiekti lietuvius rekrutus imperijos karos mašinai galima traktuoti tik kaip politinės žiografijos aprašas. Teisybė sakdydavo mūšių senolį: "Ką Dievas nori bubasti, tam atima protą" Matyt, bai-giantis Dievo leistam pilkostis dvasios viešpatavimui laikui, neapykantos apskirtas Sėtonas blaškosi ir siunta, lenkdamas pati sau.

O Lietuva tvirtai ir nedvejodama žengia tautos pasirinktu keliu, ir nėkias pasalyjuje neabejoja mūšių Nepridaujomybės realum. Nei kruvinos OMON'o banditų slaučiamas, nei iždavikliški slaptų ir atviro viltelių judų veiksmai, nei Kremliaus ultimatumai ar grasinimai nesustabdys laisvén paklusios tautos. Raudonojo Velnio imperija baigia savo dienas. Kartu su jaunesiu nuo istorijos arenos ir OMON'as, ir KGB, ir jvairaus plauku kompartijos. Už žudynes ir banditizmą laukia rūstus naujasis Niurnbergo procesas. Per kančias ir išbandymus Lietuva žengia į naują atgimusių dvasios civilizaciją, kurioje nėra vietos nusikaltėliams.

Laukuos girdėjau vasaros vidudienio kvėpavimą -
Jaučiu, kaip jis ateina pas mane pro atviras duris
Ir lyg sapne matyto karaleitės pirštais
Lengvai paliečia kaktą, lūpas ir akis.

Tiktai staiga į mano langą krito paukščio išskėstu sparnų šešelis,
Pridengdamas man šviesų džiaugsmą ir svajas.
Aš suvirpėjau, puolau prie senolés.
Ir verkdamas kritau į jos rankas.

Patynus mano nuotykį, senolé prašė nebeverkt,
Nušluostė ašaras ir pažadėjo gint mane
Nuo paukščio, kurs, atskrisdamas iš tolimos šalies, pakarto spindulių pluoštus,

Sudarančius man šviesų saulės langą grindyse.

Ji saké man, kad galime svajot, tikét ir džiaugtis:
Yra pasauly tik jaunystė, saulė ir narmai,
O tolimus, nežinomų kraštų klijūnai, tie erdvėj paklydė paukščiai,
Čia žemėj lankosi retai.

Kaunas, 1940

1991 m. birželis

TREMTINYS

4

Gyvenimas - ne teatras

Dailininkui Antanui Krištopaičiui septyniasdešimt

nografija, sukurė "Sniego karalienės" sceninį apipavidalinimą Ulan-Udės kultūros rūmu lėlių teatrui. Su teatro kolektivu dalyvavo gastrolėse Mongoliijoje, susidomėjimo mongolų ir apskritai Rytų kultūra ir daile.

Nuo 1958 iki 1982 metų A. Krištopaitis dirbo Šiaulių dramos teatre vyresniuoju dailininku dekoratoriumi, dekoracijų cecho vedėju. Jis savo rankomis parengė daugiau kaip 120 spektaklių dekoracijas. Daugiausia jam teko bendradarbiauti su ilgamete teatro vyriausiaja dailininke Joana Taujanskienė.

Kaip sakė J. Taujanskienė, su juo dirbtai nebuvo lengva, bet darbo rezultatai būdavo geri.

A. Krištopaitis daug piešia ir tapo. Jo aliejumi ir akvarele sukurti portretai, naturmortai dažniausiai susiję su teatru, jo atributika. Drobėse žminta ne vienas šiauliaietis aktorius.

Ypač daug jėgų A. Krištopaitis skyrė liaudies architekturai, jos motyvų ir ansamblių vaizdavimui. Važinėdamas po Lietuvą, jis nutapė ir akvarele nu-

liejo apie du šimtus mažumų vaizdų. Pliksojo jis ir bažnyčias, senesnius ir šiaip idomiesnius statinius. Jo dėmesi traukia pilialiniai, gandralizdžiai ir paminkliniai medžiai. Paminėtinos serijos "1863 m. sukilimo takais", "Maskvos ir Pamaskvės paminklai ir senoji architektūra" ir kt. Pastaraisiais metais A. Krištopaitis kuria "Lietuvos karių" ciklą.

Be to, jis yra Rygos filokartistų klubo narys korespondentas, apdovanotas to klubo prizais.

Plati A. Krištopaitio veikla. Jauystėje jis pasirodė ir kaip aktorius. Dabar jis yra didelis meno mylėtojas, žinovas ir kolekcininkas. Ypač domisi renesanso ir XX amžiaus daile, turi surinkęs unikalias dailės kūrinį atvirukų kolekcijas, didžiulį pasaulio paminklų vaizdų rinkinį.

A. Krištopaitis - platus masto Lietuvos kultūros atstovas.

Vytenis RIMKUS
ŠIAULIAI

LIETUVOS - SUOMIJOS DRAUGIJA

(232010 Vilnius, Ukmurgės 200-91, tel. 469522)

mums praneša

Karelėlio suomų kalba leidžiamas žurnalas "Carella" (anksčiau "Punalippu") šalis metalas pradėjo spausedinti 1920 - 1950 m. aukų sarašus. Vienus parengia "Memorial" grupė, kitus patys žurnales. Sarašuose pasialto ir iš Lietuvos klusių asmenų. Gal tos žinios bus ir Jums įdomios. Pradžioje pateiktamas to katalogo eilės numeris.

iš "Memorialo" sarašų:

Nr. 64 Jatskevičius Viktor Ludvigovič, g. 1894, lietuvis, žalintas 1937 m. Petrozavodske, nužudytas 1937, reabilituotas 1957 (Carella, 1991, 2, slv. 171).

iš Karelėlio ATSR aukų sarašų (Kemi rajonas):

Nr. 381. Gohleitner Vladimir Uljanovitš, g. 1898 Vilniuje, dirbo Kotškomo gelež. stotyje garvežio mašinieri, nužudytas 1938.

Nr. 383. Gudaitis Alvina Andreevna, g. 1879 Kauno gub., dirbo Kemi 1-osios valgyklos valgų revizore, nuteista 10 m., nužudymo data nenurodyta. (Carella, 1991, 3, slv. 181)

Lietuvos - Suomijos draugijos pirmininkas Stasys SKRODENIS

IVYKIAI

KAUNAS. Nepasiekė ekspedicijoms Rusijos pelkyne rasti buvusio Neprisklausomos Lietuvos paskutinio ministro pirmmininko Antano Merkio kapo. Mires 1953 03 05 Melenku invalidų namuose netoli Vladimiro, palaidotas šio miestelio kapinėse. Parvežta tik žemės sauja... Gegužės 25 d. ji pašventinta Kauno raj. Lapių kapinaitese, kur pastatytas kenotaras, o toliau, ant kalvelės, klapėdiečio G. Jankaus iškaltas biustas.

Išvakarėse, gegužės 24 d., Kaune, Laisvės al. 30 atidengta memorialinė lenta. Lapių miestelio bažnyčioje ir Kauno Arkikatedroje-bazilikoje už veilonį buvo aukojamas šv. Mišias. Vytauto Didžiojo Karo muziejuje įvyko vakaras "A. Merkio gyvenimas ir veikla".

KAUNAS. Balandžio 30 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos ir Lietuvos politinių kalinių sajungos atstovų susitikime priimtas nutarimas dėl pagrindinio bendradarbiavimo principų ir veiklos gairių. Iškarta abiejų sajungų Koordinacinė komisija. Jos nariai: Jurgis Oksas, Stasys Juškevičius, Natalija Pupeikienė, Juozas Listavičius, Antanas Staškis, Romas Vasiliauskas, Augustinas Švenčionis ir Aleksas Ivanauskas. "Kviečiame tremtinius ir politinius kalinius aktyviai dalyvauti savo sajungų veikloje ir bendrose akcijose Lietuvos Respublikos neprisklausomybei įtvirtinti", - sakoma atstovų bendrame pareiškimine.

Gegužės 24 d. Koordinacinės komisijos posėdyje aptarta Politinių kalinių sajungos veikla ir darbas nuolatinėse komisijose. Nuspresta, kad abi organizacijos turėtų dirbti vienigai, papildydamos viena kita, operatyviai keistis informacija.

VILNIUS. Aukštiausiosios Tarybos Tautininkų frakcija š.m. gegužės 27 d. nutarimu stūlo birželio 14-osios 50-ųjų metų minėjimo renginiuose parbergti ir nukankintuosis Butrykų kalėjimė: buv. gen. K. Skuča, gen. J. Čaplka, Saugumo departamento direktorių A. Povilaitį ir kt.

Kaune, Vilniuje, jų gimtinėse ir gyventose vietose turėtų būti jų vardais pavadinamos gatvės, pritvirtinamos memorialinės lentos.

Renginiuose galėtų talkinti Tautininkų frakcijos deputatai, Politinių kalinių ir tremtinų sajunga (tel. Kaune 206735).

PANEVĖŽYS. Gegužės 26 d. buvo paminėta 72-oji Panevėžio išvadavimo iš bolševiku suaktis. Iškilmingai buvo pagerbtai Lietuvos savanoriai, žuvę vaduodamai Panevėžio miestą.

Naujai atstatytoje šv. Trejybės bažnyčioje šv. Mišias aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas ir katedros prelatas Dulksnis. Iškilmingė dalyvavo Lietuvos Aukštiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. Jis aplankė vyskupo A. Paltaroko name irengtą partizaninių kovų muziejų, apžiurejo skulptoriaus A. Giliaus surinktą paminklą negrižusiems tremtiniams, kuri pasventino vysk. Preikšas.

Po šv. Mišių įvyko jaunalietuvių surengtas mitingas, kalbėjo 12 įvairių organizacijų žmonių. Po to iškilminga eisenė nuejo į Savanorių kapines parbergti žuvusiu iš Lietuvos laisvę.

PANEVĖŽYS. Gegužės 25 d. įvyko buv. Tomsko krašto tremtinų ir politinių kalinių susitikimas. Šv. Mišias šv. Trejybės bažnyčioje aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas, giedojo tremtinų choras. Vakare susitikimo dalyviai rinkosi vakarone į Dambravos mokyklą. Cia, jaukioje aplinkoje, susirinkusieji dalijosi prisiminimais, išpižiaus. Koncertavo Panevėžio tremtinų vyrų ansamblis.

PANEVĖŽYS. Gegužės 22 d. "Ekranas" kultūros rūmu didžiojoje salėje įvyko susitikimas su LDDP atstovais. Juos pasitiko jaunalietuvių, Lietuvos laisvės lygos ir Politinių kalinių ir tremtinų sajungos Panevėžio skyrius surengtas piketas. Jame dalyvavo apie tūkstantis žmonių. "Naujiesiems" komunistams teipaviko skleisti savo antityvriaušybinę agitaciją, ne daugiau kaip pusę valandos. Gerblamieji LDDP atstovai - A. Brazauskas, C. Jurėnas, Pangonis, Veliukonis ir kt. buvo išprašyti iš salės ir iš Panevėžio. O "vadas" A. Brazauskas buvo iškilmingai paseikintas... dilgelių puokštė.

Netrūko ir nekomunistų gerbėjų - jie suspėjo pasigebėtioti ir išsibūoti, o pikteruojančius puolė jėga - sulaužė plakatai, stumdėsi ir plūdos.

Atsiliepant žodžiui tarė A. Simėnas. Idomu, ar po to LDDP atstovams kili noras dar kartą apsiuankytį Panevėžyje?

ATSILIEPKITE!

Mykolas LAMAUŠKAS, Vlado. Suimtas 1950 m. Molėtų raj., Verbeikių km. Nutiestas 25-eriems metams. Kalėjo Irkutsko ir Omsko lageriuose. 1956 04 19 mirė oziorlage. Mirties lūdijime, gautame iš Omsko, Lamauškas minimas kaip LAMOVSKIJ Michail Vladimirovič. Kartu kalėjusiui, palaidojimo vieta žinantiui ieško Henrikas LAMAUŠKAS, 232022 Vilnius, Zemynas 37-14, tel. 473014.

Emilia BARČIENĖ kalėjo Norilsko lageryje. 1955 m. išvažiavo į Mansko raj., Narva. Jos išsko likimo draugė Onutė VAITKUTĖ-MACIULIENĖ, 235900 Tauragė, Liepu takas 8-25.

Buv. tremtiniai Juozas PUMPURIS, Juozas BEBRAVIČIUS 1944-1945 m. dirbo Tulos srt., Kasaja Gora, Skoratovsko šachtoje Nr. 1, 10. Zinoma, kad grizo į Lietuvą ir gyvena Kaune. Jų išsko Stasys ZIGMUNTAS, Prienai, Basanavičiaus 26-17, tel. 52100.

Kostas BURVYS, Petro, g. 1888 m. Kuliu valsč.(dab. Plungės raj.), Santakių km. Išremtas 1949 m. į Krasnojarsko kr., Mansko raj. Mirė 1952 m. K. Burvio šeima tremtyje dar gyveno iki 1957 m. Šūnus Apolinaras, g. 1932 m. buvo gržęs į Lietuvą, bet paskui išvažiavo į dingo. Su Kostu Burviu tremtyje buvusiu ieško Birutė GEDMINIENĖ, 235640 Plungė, Telšių 19-16, tel. 50900.

Juozas ČIKIA, Mykolo, g. 1926 m. Rokiškio apskr., Skapiškio valsč., Vėželių km. 1949 m. išremtas į Irkutsko srt. ir ten įtulstas. Gauti laikai šiaiš adresas: Irkutsk 16 p/d 13. Mirė 1952 m. Daugia žinių laukia Antanas CEIKA, 233026 Kaunas, Vėtrungė 12-45, tel. 252807.

Juozas GREICIŪS, Juozo, g. 1928 m. Tauragės apskr., Eržvilko valsč., Lenkčių II km. Eržvilko gimnazijos 7 kl. mokinys. Mokojo rusų ir vokiečių kalbas. 1944 m. spalio 5 d. ar 7 d. jį paėmė vokiečių kareiviai kaip vertėją. Sakė, kad greitai paleis, tačiau namiškiai jo daugiau nebesilaikė. Ką nors žinantią apie J. Greiciūs likimą ieško Jonas GREICIŪS, 234400 Raseiniai, Savanorių 3.

Buv. "Tauro" apygardos, Birutės rinktinės kuopos vadasis Stasys SUDNIKAS-Diemedis, kiles nuo Ukmurgės, ieško kovų bendražygių. Rašykite adresu: 234240 Kaišiadorių raj., Ziežmariai, Tulpių 17.

Brolių Vytautas VAIŠNORA, g. 1920 m., Gediminas VAIŠNORA, g. 1929 m., buvo nuteisti 10-čiai metų lagerio, kalėjo Intoje. Dirbo šachtoje. Gediminas žuvo šachtoje 1950 m. Vytautas mirė 1955 m. Laišką apie Vytauto mirtį ir laidotuviu nuotraukas atsiuntė lagerio draugas Stasys Šakalys. Kartu kalėjusiui, palaidojimo vieta žinantiui ieško sesuo Irena Danutė SIKORSKIENĖ, 235308 Panevėžys, Ramygalos 67-76.

DEKOJAME

● Australijos lietuvių bendruomenės Sidnėjeje prezidentui p. Albinui Giniūnui, paaukojusiam Sajungai 50 dolerių.

● P. Stasei Fabijonienei, ponams Vandai ir Vytautui Šliūpams iš JAV, paaukojusiems 50 doleriu.

● P. Antanui Dundzilai iš JAV už 50 dolerių auką Sajungai.

Redaktorė Vanda PODERYTĖ,
lit. redaktorė Ona BALČYTENĖ,
techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ

TREMTINYS
1991 m. birželio 5 d. Nr. 11(44). SL 289. Kaina 25 kap.
Mūsų adresas: 233000 Kaunas, Donelaičio 70^b, tel. 209530

Redakcija: Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas MARKŪNAS, Natalija PUPEKIENĖ, Dalia KUODYTĖ, Juozas ENČERIS, Alfredas SMAILYS